

Beslut

Datum 2024-10-09

Dnr 2023:8101

Sida 1 (22)

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolans undervisning
om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer
vid Bobergsgymnasiet i Ånge kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Bobergsgymnasiet avseende undervisningens kvalitet utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda gymnasieskolornas undervisning utifrån valda delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Granskningen omfattar skolornas arbete med att bland annat förebygga och bemöta intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism, homo- och transfobi samt hedersrelaterat våld och förtryck. Samtliga gymnasiegemensamma ämnen på gymnasiet ingår i granskningen.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Bobergsgymnasiet den 5–10 september 2024. Besöket genomfördes av utredarna Robert Kihlberg och Marcus Rönnegård.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare i gymnasiegemensamma ämnen
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2025 och utgör en del av Skolinspektionens regeringsuppdrag om att granska skolornas arbete med det nya kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Beslut:

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

Bobergsgymnasiet i Ånge kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer **i låg utsträckning** utformas för att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- genomför en undervisning om kunskapsområdet som är aktuell och uppdaterad och som är ett integrerat inslag i alla gymnasieprogram så att eleverna får en helhetsbild av kunskapsområdet
- inkludera inslag i undervisningen så att eleverna ges möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersproblematik samt inslag som ger eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer framställs i olika medier

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

Bobergsgymnasiet i Ånge kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer **i låg utsträckning** utformas för att stärka eleverna i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- utveckla strategier för ett tillitsfullt och inkluderande klassrumsklimat och arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger
- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 1 april 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:8101) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer i låg utsträckning utformas för att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Granskningen av återkommande och aktuell undervisning visar att kunskapsområdet förekommer under alla år på gymnasiet, men att det skiljer sig åt mellan programmen i vilken omfattning kunskapsområdet blir en del i undervisningen. Lärarna breddar och fördjupar sällan perspektiv med hjälp av annan personal som har kompetens inom kunskapsområdet. Undervisningen fångar sällan upp aktuella frågor knutna till kunskapsområdet.

Granskningen av ämnesintegrerad och fördjupande undervisning visar att kunskapsområdet återkommer i flera gymnasiegemensamma ämnen men att undervisningen i låg grad synliggör olika perspektiv på kunskapsområdet.

Granskningen av kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut visar att undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön, men få möjligheter att utveckla kunskaper om maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck. Eleverna ges få möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat pornografi. Undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att utveckla sin förmåga att leva sig in i andra människors situation och erfarenheter. Vidare ges eleverna möjlighet att förstå betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer i låg utsträckning utformas för att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter.

Granskningen av ett öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat visar att lärarna har arbetssätt och aktiva insatser för att främja ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat, men att det finns elever som har svårt att ta plats och göra sig hörda. I undervisningen får eleverna sällan möjlighet att reflektera över hur normer kan påverka och begränsa människors handlingsutrymme. Lärarna har till viss del förhållningssätt för att främja god samvaro med ömsesidig respekt i klassrummet.

Granskningen av bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger visar att uttryck för intolerans sällan problematiseras i undervisningen och att uttryck för intolerans till viss del får passera. Det finns ett övergripande värdegrundsarbete på skolan, men det saknas en tydlig koppling mellan undervisningen och de problem som identifieras i värdegrundsarbetet.

Granskningen av elevdelaktighet visar att undervisningen till viss del utgår från elevernas frågor, perspektiv och delaktighet. Eleverna har även vissa möjligheter att påverka undervisningen.

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

Här bedöms:

- Återkommande och aktuell undervisning
- Ämnesintegrerad och fördjupande undervisning inom gymnasiegemensamma ämnen
- Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Återkommande och aktuell undervisning

Kunskapsområdet återkommer under alla år på gymnasiet

Granskningen visar att kunskapsområdet återkommer under alla år på gymnasiet, men att det skiljer sig åt mellan programmen när och i vilken omfattning som kunskapsområdet blir en del i undervisningen.

I elevintervjuer framkommer att undervisningen i ämnena naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap, svenska och engelska omfattar kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer är återkommande under hela gymnasietiden. I undervisningen lyfter lärarna sällan frågor som kan knytas till hedersrelaterat våld och förtryck. Av elev- och lärarintervjuer framgår vidare att undervisningen till viss del är uppdaterad och relevant. Eleverna berättar att det finns vissa lärare som inte är uppdaterade, och andra lärare som är uppdaterade och använder aktuella läromedel i form av filmer, nyheter och annan digital media som finns tillgänglig via internet. Enstaka lärare berättar hur de söker aktuellt material till undervisningen inom området, till exempel från ungdomsmottagningens hemsida.

Undervisningen fångar sällan upp aktuella frågor knutna till kunskapsområdet

I granskningen framkommer att det sällan händer att dagsaktuella frågor med koppling till kunskapsområdet blir en del av undervisningen.

Av intervjuer framgår att flera lärare upplever det svårt att fånga upp och diskutera aktuella frågor som rör kunskapsområdet. Detta gäller till exempel frågor som rör pornografi samt hedersrelaterat våld och förtryck, där vissa lärare uppger att de är obekväma att samtala om sådant eller att de har svårt att leda samtal med eleverna kring dessa frågor i en konstruktiv riktning. Det finns dock ett fåtal exempel på att lärarna fångar upp frågor som eleverna möter i olika sammanhang och som klassen diskuterar. Dessa frågor kan handla om abort, olika livsåskådningar eller löneskillnader mellan män och kvinnor. Enligt såväl lärarna som eleverna och rektorn sker det dock sporadiskt. Det handlar om ett fåtal tillfällen, i ett fåtal ämnen, så som naturkunskap och samhällskunskap. Av intervjuer med lärare samt av dokument från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av framkommer ett antal exempel på att eleverna i ämnena naturkunskap, svenska och religionskunskap får arbeta med värderingsövningar och diskussioner kring aktuella samhällsfrågor.

Undervisningen breddar och fördjupar inte perspektiv med hjälp av annan personal som har kompetens inom kunskapsområdet

Granskningen visar att lärarna sällan breddar och fördjupar perspektiv med hjälp av annan personal som har kompetens inom kunskapsområdet.

Av elev- och lärarintervjuer framkommer att lärarna i enskilda fall använt sig av elevhälsan i undervisningen inom kunskapsområdet. En lärare har exempelvis tagit in skolsköterskan och kuratorn i ämnet samhällskunskap för att prata med eleverna om relationer och problem inom familjen. Lärarna och eleverna berättar att externa aktörer besöker skolan i samband med schemabrytande temadagar ett antal gånger per termin. Skolan har till exempel fått besök av kriminalvården samt av en föreläsare från ett förbund som arbetar med jämställdhet. Dessa föreläsare har bland annat pratat om samtycke, relationer, jämställdhet och sexuellt ofredande. Enligt eleverna och lärarna föregås temadagarna inte av särskilda förberedelser eller något ämnesanknutet efterarbete till temadagarna. En av lärarna uppger att det skulle behövas fler lärare på plats under temadagarna för styra upp elevernas deltagande.

Ämnesintegrerad och fördjupande undervisning inom gymnasiegemensamma ämnen

Kunskapsområdet återkommer i varierande grad i gymnasiegemensamma ämnen

Granskningen visar att kunskapsområdet i varierande grad ingår i vissa gymnasiegemensamma ämnen.

Av intervjuer med lärare och elever samt av dokument från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna får viss undervisning inom kunskapsområdet i flera ämnen, såsom naturkunskap, svenska, samhällskunskap och religionskunskap. Eleverna får även undervisning i ämnena engelska och historia, om än i lägre utsträckning jämfört med andra ämnen. Lärarna behandlar huvudsakligen kunskapsområdet utifrån några enskilda perspektiv i enstaka ämnen, såsom samtycke, könsnormer och jämställdhet. Rektorn har viss insyn i lärarnas planering och uppger att det varierar mellan olika lärare och ämnen hur mycket de berör kunskapsområdet i undervisningen. Enligt rektorn förekommer kunskapsområdet i högre utsträckning på de högskoleförberedande programmen jämfört med yrkesprogrammen.

Undervisningen synliggör i begränsad utsträckning olika perspektiv på kunskapsområdet

Granskningen visar att eleverna endast i enstaka fall får möta olika perspektiv gällande hur kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer hänger ihop.

I såväl lärar- som elevintervjuer framkommer få tydliga exempel på hur lärarna i sin undervisning arbetar för att synliggöra hur olika perspektiv på kunskapsområdet hänger ihop. Lärarna uppger att de inte samordnar sin planering för kunskapsområdet i gymnasiegemensamma ämnen. Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att lärarna delar kunskap, material, tips och råd inom kunskapsområdet men att det saknas en planering och en samverkan mellan lärarna som möjliggör att undervisningen i kunskapsområdet fördjupas och breddas. Lärarna uppger att utebliven planering och samverkan beror på tidsbrist samt att undervisningen är splittrad mellan lärarna eftersom de undervisar i olika kurser och år.

Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön

Granskningen visar att eleverna får vissa möjligheter att undersöka olika föreställningar om vad som är om manligt och kvinnligt.

Av lärar- och elevintervjuer framgår ett antal exempel på att undervisningen berört könsroller, till exempel i ämnena samhällskunskap, naturkunskap, historia och svenska. Eleverna har bland annat fått diskutera olika könsroller i arbetslivet, löneskillnader mellan kön och om hur föreställningar om manligt och kvinnligt förändras över tid. Det finns även enstaka fall där lärare undervisar om förväntningar på hur ofta man ska ha sex i en parrelation, och om hur sådana förväntningar kan vara belastande för såväl män som kvinnor. En lärare berättar att undervisningen dock endast i begränsad utsträckning innefattar samtal om hur olika föreställningar om könsroller kan påverka människors liv.

Eleverna får sällan möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer som kan knytas till hedersrelaterat våld och förtryck

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna få möjligheter att utveckla kunskaper om maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck.

Lärarna uppger att de mycket sällan ger eleverna möjlighet att diskutera frågor som rör maktstrukturer kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck. En lärare säger sig sakna material för att undervisa i sådana frågor och en annan lärare förklarar att hen inte alls berör hedersrelaterat våld och förtryck i sin undervisning. Det förekommer enstaka exempel på att lärare berör hedersrelaterat våld och förtryck och att artiklar och nyhetsinslag används som arbetsmaterial för sådana frågor. Dessa lärare uppger samtidigt att området är problematiskt att prata om eftersom det är värdeladdat. Eleverna bekräftar bilden av att hedersrelaterat våld och förtryck inte är en del av undervisningen och vissa elever Skolinspektionen intervjuat saknar förståelse för vad begreppen betyder.

Undervisningen ger eleverna få möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier

Granskningen visar att eleverna endast ges få möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang.

Av intervjuer framgår att eleverna har fått undersöka hur reklam skiljer sig åt beroende på om den riktas mot män eller mot kvinnor, dock med få möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i medier och olika sammanhang. En lärare uppger att det förekommer inslag av kritisk granskning av könsnormer, men att det inte finns något planerat arbete som innefattar kritisk granskning av hur sexualitet framställs i exempelvis pornografi. En av lärarna uppger att det saknas ett bra material för sådan undervisning.

I undervisningen får eleverna vissa möjligheter att reflektera över empati och respektfulla relationer

Granskningen visar att eleverna i undervisningen i vissa fall ges möjlighet att utveckla sin förmåga att leva sig in i andra människors situation och erfarenheter. Vidare ges eleverna möjlighet att reflektera över frågor som rör samtycke.

I intervjuer med lärare och elever framgår att undervisningen i ämnena naturkunskap, samhällskunskap, religionskunskap, svenska och engelska innehåller inslag som ger eleverna möjlighet till samtal om empati och om betydelsen av respektfulla relationer. Det framkommer av lärarintervjuer att undervisningen i samhällskunskap och engelska innehåller empati och förståelse för andra människor. Lärarna berör dock huvudsakligen begreppet empati implicit i undervisningen, till exempel i samband med samtal om hur eleverna ska bete sig mot varandra. I undervisningen i svenska och religionskunskap får eleverna se en film i syfte att förstå en annan persons situation och att det är möjligt för individer att bryta sig loss från negativa relationer. Flera elever berättar att de inte haft någon direkt undervisning om empati, endast indirekt. Exempelvis har eleverna i ämnet svenska läst en bok som bland annat handlar om ett homosexuellt par under nazisttiden i Tyskland. Av intervjuer med lärare och elever framgår att undervisningen i religionskunskap, naturkunskap, samhällskunskap och svenska innehåller sporadiska inslag där eleverna fått prata om jämställdhet, jämlikhet och makt i relationer. Enligt lärarna berörs frågor som rör vänskap och kärlek huvudsakligen indirekt, till exempel i samband med att eleverna läser texter i ämnet engelska. Av intervjuer framgår att eleverna får möjlighet att reflektera över frågor som rör samtycke, både i undervisningen och i samband med temadagar. Flera lärare berättar att de pratar med eleverna om vad samtycke betyder och hur samtycke fungerar i praktiken. En lärare uppger att hen använder material från ungdomsmottagningen och att hen även pratar om våldtäkt, abort och sex under alkoholpåverkan. Eleverna berättar att en extern föreläsare besökt skolan och berättat om samtycke och vilka konsekvenser det kan få om det inte finns samtycke från båda parter. Såväl lärare som elever nämner att lärarna berör samtyckeslagstiftningen i undervisningen, men att eleverna inte ges någon ingående genomgång av lagen.

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

Här bedöms:

- Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat
- Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger
- Elevdelaktighet

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Undervisningen innehåller vissa aktiva insatser för att främja ett öppet och tryggt klassrumsklimat

Granskningen visar att lärarna har vissa arbetssätt för att främja ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat, men att det finns elever som har svårt att ta plats och göra sig hörda.

En lärare uppger att hen tar reda på om det finns frågor inom kunskapsområdet som eleverna känner sig obekväma med att diskutera. Utifrån den informationen anpassar sedan läraren sin undervisning för att eleverna ska känna sig trygga. Flera lärare uppger att de arbetar med grupplanering och grupplacering, såsom att dela in klassen i mindre grupper så att eleverna ska få möjlighet att delta i samtalen. Lärarna använder sig vidare av strategier för att hantera kontroversiella åsikter utan att någon blir kränkt. Dessa strategier involverar till exempel att fånga upp kontroversiella åsikter samt och bemöta och bekräfta eleven, samtidigt som de klargör för samtliga elever att det finns gränser för vad som är okej att säga och inte. Detta bekräftas av eleverna som bland annat säger att eleverna har rätt att tycka vad de vill men att de inte får kränka andra.

Vidare framgår att lärarna har vissa generella förhållningssätt för att främja god samvaro med ömsesidig respekt i klassrummet. Lärarna berättar att det inte finns några särskilda förhållningssätt för vad som ska gälla i klassrummet när de undervisar om sexualitet, samtycke och relationer. Samtliga lärare är dock tydliga med att de förmedlar till eleverna hur de ska bete sig och vilket språkbruk som är acceptabelt i klassrummet, oavsett vilket område som berörs. Vissa elever uppger att det finns trivseregler för samvaron i klassrummet och att dessa fungerar bra. Andra elever uppger att stämningen i klassrummet kan bli "flamsig" och "fnissig" och att det finns elever som känner sig osedda och osäkra.

Trots aktivt arbete för att främja ett öppet och respektfullt klassrumsklimat vittnar flera elevutsagor och vissa lärare om att det kan vara svårt för alla elever

att vara sig själva och att delta i samtal. Enligt flera lärar- och elevutsagor finns en machokultur och en jargong med hårt språkbruk som gör att vissa elever inte vill yttra sig.

Undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att möta och reflektera över hur normer kan påverka och begränsa människors handlingsutrymme

Av granskningen framgår att i undervisningen får eleverna sällan möjlighet att reflektera över hur normer kan påverka och begränsa människors handlingsutrymme.

Av intervjuer med lärare framgår att vissa lärare pratar med eleverna om olika normer och att dessa kan variera mellan olika grupper och kulturer samt att de kan begränsa människor som inte följer rådande normer. Eleverna får exempelvis reflektera över heteronormen och vad det kan få för konsekvenser för individer som bryter mot denna norm. Samtal om normer förekommer dock i liten utsträckning inom de gymnasiegemensamma ämnena och främst då i ämnena religionskunskap och svenska. Lärarna lyfter därutöver frågor som rör normer på mentorstiden under rubriken "månadens ord", då begrepp som machokultur, värdegrund och könsnormer kan tas upp för diskussion.

Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger

Uttryck för intolerans och destruktiva jargonger bemöts till viss del

Granskningen visar att lärarna med aktiva insatser till viss del bemöter uttryck för intolerans och destruktiva jargonger, men att det förekommer att sådana uttryck får passera.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns en manlig jargong bland vissa elever som kännetecknas av machoideal och homofobiska uttryck. Några elever berättar att machonormen är utbredd och att de elever som avviker från denna norm kan få det svårt. Eleverna beskriver machonormen i termer av att killar ska visa sig tuffa och inte visa känslor. Eleverna uppger att vissa lärare reagerar starkt mot jargongen medan andra lärare reagerar mindre. Flera lärare uppger att de arbetar för att stävja en grov jargong genom att markera för eleverna vad som är acceptabelt och inte. Lärarna ger vissa exempel på hur de har bemött elever som uttryckt sig destruktivt genom att lyfta upp det för samtal i klassrummet eller genom att bryta lektionen och samtala särskilt med den elev som stått för uttrycket.

De problem som identifieras i det övergripande värdegrundsarbetet behandlas i begränsad utsträckning i undervisningen

Granskningen visar att lärarna känner till att det finns elever som på olika sätt uttrycker värderingar som strider mot de värden läroplanen anger. De använder dock sällan sådana kunskaper om eleverna i sin fortsatta planering och genomförande av i undervisningen.

Av intervjuer med elever och lärare framgår att det finns elever som ger uttryck för machonormer, homofobi, främlingsfientlighet, rasism och islamofobi. Enskilda lärare ger exempel på hur de bemöter den typ av uttryck genom att fånga upp det som framkommer och samtala om det i klassrummet. En lärare uppger att hen använder material från Utbildningsradion för att prata om begrepp och värderingar som strider mot de värden som läroplanen anger. Lärarna uppger vidare att de samtalar med varandra i sådana fall uttryck för intolerans förekommer i samband med undervisningen, bland annat i de samtal som sker inom arbetslagen. Eleverna uppger att frågor som rör machonormer endast lyfts i ämnena psykologi och sociologi och därför inte når alla elever, och särskilt inte de elever som läser på mansdominerade yrkesprogram. Även om lärarna till viss del adresserar problem som kan knytas till värdegrundsfrågor, finns ingen tydlig koppling mellan dessa problem och skolans övergripande värdegrundsarbete.

Elevdelaktighet

Undervisningen utgår i vissa delar från elevernas frågor, perspektiv och delaktighet

Granskningen visar att eleverna har vissa möjligheter att påverka undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer.

Av intervjuer med elever och lärare framgår att vissa lärare gör eleverna delaktiga på olika sätt. Eleverna uppger exempelvis att de haft en frågelåda i ämnet naturkunskap där eleverna kunnat förmedla frågor anonymt, som läraren därefter besvarat i samband med undervisningen. Andra elever berättar att de kan skriva till lärarna via skolans digitala system vad de önskar ta upp i undervisningen. I ämnet svenska har det hänt att eleverna fått komma med synpunkter på i vilken ordning de önskar arbeta med olika delar av kursen. Lärarna och eleverna berättar vidare att de får göra kursutvärderingar. Utvärderingarna är dock av generell karaktär och inte specifikt inriktade mot frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. En lärare berättar att eleverna får använda post-it lappar där de förmedlar till läraren vad de är intresserade av inom kunskapsområdet. En annan lärare uppger att hen via dialog fångar upp elevernas intresse och att detta legat till grund för exempelvis undervisning om abort och synen på homosexualitet.

Identifierade utvecklingsområden

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom området enligt följande:

- genomför en undervisning om kunskapsområdet som är aktuell och uppdaterad och som är ett integrerat inslag i alla gymnasieprogram så att eleverna får en helhetsbild av kunskapsområdet

Läroplanen anger att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. Rektorn har även ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnen samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.¹ Lärarna ska organisera och genomföra arbetet så att eleverna får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang samt får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.² Delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer finns med i flera av de gymnasiegemensamma ämnena, antingen i ämnets syfte eller i det centrala innehållet i kursen.³ Det betyder att flera lärare utifrån sin ämnesundervisning i olika grad har ansvar för att behandla kunskapsområdet på lektionerna.

Av granskningen framgår att det skiljer sig mellan olika utbildningsprogram och ämnen hur pass uppdaterad och fördjupande undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer är. Det har förekommit att skolan bjudit in externa aktörer för att informera eleverna, men detta har snarare handlat om separata aktiviteter och inte inslag för att bredda och fördjupa lärarnas undervisning. Det framkommer få exempel på att lärarna fångar upp frågor som eleverna möter i sin vardag och gör dem till en del av undervisningen. Granskningen visar också att lärarna inte samordnar sin planering för kunskapsområdet. Eleverna möter begränsade perspektiv gällande hur kunskapsområdet hänger ihop och generellt ger undervisningen eleverna få möjligheter till fördjupning i genom att tillämpa olika perspektiv. Det leder till att eleverna inte får en helhetsbild av vad kunskapsområdet innefattar. Genom att undervisningen utifrån kunskapsområdet är återkommande, att lärarna är lyhörda för eleverna när de vill lyfta aktuella frågor samt genom att använda kompetens från elevhälsan, annan personal eller

¹ Lgy 11, avsnitt 2.6 *Rektorns ansvar*

² Lgy 11 avsnitt 2.1 *Kunskaper*

³ Se exempelvis gymnasieskolans ämnesplaner för naturkunskap, idrott- och hälsa, samhällskunskap, historia, religion, engelska, svenska och svenska som andraspråk.

externa organisationer kan lärarna bredda och fördjupa perspektiv i undervisningen. Om lärarna dessutom har kännedom om vad andra lärare undervisar om och förhåller sig till det, kan de närma sig kunskapsområdet tillsammans med kollegor och skapa en helhet för eleverna och ge dem möjlighet till fördjupning i ämnet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna möjligheter att hålla sig á jour med utvecklingen inom kunskapsområdet och därmed fånga vad ungdomar och unga vuxna pratar om, upplever och eventuellt också kan utsättas för. Skolverket har material som kan användas i detta: [Skolverket Stöd-i-arbetet Sexualitet-samtycke-och-relationer-i-undervisningen](#). Rektorn behöver också ge lärarna förutsättningar att utforma undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer så att den på något sätt integreras i de flesta gymnasiegemensamma ämnena. Lärarna behöver kunna samarbeta med varandra genom exempelvis ämnesövergripande undervisning, i syfte att fördjupa och bredda kunskapsområdet. Skolverket har material som kan användas i detta: [Skolverket Stöd-i-arbetet Sexualitet-samtycke-och-relationer](#).

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen även behöver utvecklas inom området enligt följande:

- inkludera inslag i undervisningen så att eleverna ges möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersproblematik samt inslag som ger eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer framställs i olika medier

Läroplanen anger att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.⁴

Granskningen visar att eleverna ges vissa möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hur det kan påverka människors liv. Eleverna ges få möjligheter att utveckla kunskaper om maktstrukturer som rör hedersrelaterad problematik. Undervisningen innehåller sällan inslag som ger eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang. Genom att förmedla kunskaper om maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck samt att utveckla elevernas kritiska förhållningssätt till framställningar av relationer och sexualitet i olika medier och sammanhang kan eleverna rustas med information, kunskaper och positiva värden för att ha trygga och respektfulla

⁴ Lgy 11, avsnitt 1 *Skolans värdegrund och uppdrag Gymnasieskolans uppdrag*.

relationer. En sådan undervisning av hög kvalitet kan bidra till främjande arbete mot våld i ungas partnerrelationer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att verka för att eleverna ska ha ett kritiskt förhållningssätt och stärka deras förmåga att fatta egna beslut. Det innebär att i undervisningen arbeta medvetet för att uppmuntra och utmana eleverna att undersöka maktstrukturer kopplade till kön och att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. Eleverna behöver också få möjlighet att utveckla kunskaper om maktstrukturer kopplade till heder och reflektera över exempelvis oskuldsnormer, begränsningar av handlingsutrymme och att hedersproblematik omfattar både kvinnor och män. Skolverket har material som kan användas i detta: [Skolverket Stöd-i-arbetet Sexualitet samtycke och relationer](#) och [Skolverket Publikationsserier 2021 hedersrelaterat våld och förtryck](#).

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom området enligt följande:

- utveckla strategier för ett tillitsfullt och inkluderande klassrumsklimat och arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger

Läroplanen anger att läraren ska öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Vidare ska läraren planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Läraren ska också uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Tillsammans med eleverna ska läraren utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.⁵ Vidare anger läroplanen att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism,

⁵ Lgy 11, avsnitt 2.2 *Normer och värden, Riktlinjer*

sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.⁶

Av granskningen framgår att det finns vissa inslag i de gymnasiegemensamma ämnena där eleverna får diskutera olika frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Lärarna verkar på olika sätt för att generellt främja klassrumsklimatet och skapa trygghet inom ramen för undervisningen. Trots detta finns det elever som inte upplever att klimatet tillåter dem att ta plats, samtala och reflektera fritt. Det framgår att det är främst kvinnliga elever och elever som avviker från ledande normer som begränsas. Det finns en medvetenhet bland lärarna att vissa elever på skolan på olika sätt uttrycker värderingar eller visar intolerans på sådant sätt som strider mot läroplanen och som kan knytas till kunskapsområdet. Lärarna fångar dock inte upp dessa uttryck för värdegrundsproblem på ett sådant sätt att de kan behandla dem inom ramen för undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Genom att ha ett normmedvetet förhållningssätt kan läraren undvika att undervisningen förstärker normer som dominerar i skolan och i samhället.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar för att verka för ett tillitsfullt klassrumsklimat när undervisningen rör sexualitet, samtycke och relationer. Det handlar om att inkludera och involvera alla elever, även de elever som vanligtvis inte tar till orda i klassrummet. Skolverket har material som kan användas i detta: Skolverket Stöd-i-arbetet Regler-och-förväntningar-på-elever-i-undervisningen och [Skolverket Stöd-i-arbetet Aktivt-jämställdhetsarbete-i-skolan](#). Lärarna behöver även ha förutsättningar att bemöta utspel och uttryck för intolerans bland eleverna samt förutsättningar att arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger. I detta arbete är det viktigt att läraren är en aktiv samtalsledare i klassrummet som styr och leder elevernas samtal, dels för att nyansera och utmana, dels för att se till att samtalen sker på ett tryggt och respektfullt sätt. Bland de mänskliga rättigheter som skolan ska förmedla och förankra respekt för finns åsikts- och yttrandefriheten. Det innebär att elever har rätt att ha åsikter som också står i strid med skolans värdegrund. Skolverket har material som kan användas i detta: [Skolverket Publikationsserier 2022 Främja förebygga upptäcka och åtgärda](#).

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen även behöver utvecklas inom området enligt följande:

- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Läroplanen anger att det inte är tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i

⁶ Lgy11, avsnitt 1 *Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet*

samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.⁷

Granskningen visar att eleverna på skolan har vissa möjligheter att tycka till om planering, genomförande och utvärdering av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Detta sker dock endast i ett fåtal ämnen och lärarna frågar sällan eleverna om vilka frågor och perspektiv inom kunskapsområdet som är viktiga att ta upp i undervisningen. Genom att utgå från elevernas intressen, erfarenheter och tankar om kunskapsområdet kan lärarna göra eleverna delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen och att olika undervisningsaktiviteter bildar en helhet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att göra eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Lärarna behöver använda olika metoder för att få kännedom om elevernas kunskaper och förväntningar för att möta eleverna där de är samt för att fånga upp elevernas frågor och behov, även de elever som är mer tystlåtna. Skolverket har material som kan användas i detta: [Skolverket Publikationsserier 2015 Delaktighet för lärande](#) och [Skolverket Stöd-i-arbetet Sexualitet-samtycke-och-relationer Framgångsfaktorer i undervisningen](#).

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Indra Kullenberg, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Robert Kihlberg. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Marcus Rönnegård och Ewa Mölleryd deltagit.

⁷ Lgy 11 avsnitt 2, *Skolans värdegrund och uppdrag*, 2.2 Normer och värden.

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i de utvalda gymnasieskolornas undervisning utifrån valda delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. I granskningen bedöms kvaliteten på undervisningen i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och

förtryck?

Kvalitetskriterier

Återkommande och aktuell undervisning

Ämnesintegrerad och fördjupande undervisning inom gymnasiegemensamma ämnen

Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Frågeställning 2

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter?

Kvalitetskriterier

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger

Elevdelaktighet

Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁸

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.⁹ Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.¹⁰

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.¹¹ Att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar innebär att det måste finnas kunskap hos såväl lärare och annan personal som hos elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas.¹²

Av läroplanen för gymnasieskolans inledande delar framgår att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Det framgår att alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling aktivt ska motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Det framgår också att en trygg identitet och medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet stärker förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingsgrunder.¹³

Av läroplanens inledande delar framgår att skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. När värderingar redovisas, ska det alltid klart framgå vem det är som står för dem. Alla som verkar i skolan ska alltid hävda de

⁸ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

⁹ 1 kap. 4 § skollagen.

¹⁰ 1 kap. 4 § skollagen.

¹¹ 1 kap. 5 § skollagen.

¹² Proposition 2009/10:165, *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, s. 634.

¹³ Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Förståelse och medmännisklighet*.

grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanen och klart ta avstånd från det som strider mot dem.¹⁴

Av läroplanens inledande del framgår vidare att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Det framgår att skolan har ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Eleverna ska uppmanas att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska också verka för att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Oavsett om utbildningen är förlagd till en arbetsplats eller äger rum i skolan ska den präglas av ett jämställdhetsperspektiv.¹⁵

Skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för kvinnor och män. Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om könsmonster och hur de kan påverka människors livsval och livsvillkor. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska hur normer, värderingar och strukturer kan begränsa kvinnors och mäns makt att forma såväl samhället som sina egna liv. Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande i utbildningen får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.¹⁶

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer anges att det är skolans ansvar att varje elev kan använda sina kunskaper som redskap för att kritiskt granska normer, påståenden och förhållanden, och har kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Varje elev ska ha förmåga att kritiskt granska och bedöma det eleven ser, hör och läser för att kunna diskutera och ta ställning i olika livsfrågor och värderingsfrågor.¹⁷ Det anges vidare att läraren ska se till att undervisningen till innehåll och upplägg präglas av ett jämställdhetsperspektiv och att eleverna ges möjlighet att mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet.

¹⁴ Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Saklighet och allsidighet.*

¹⁵ Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning.*

¹⁶ Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasieskolans uppdrag.*

¹⁷ Lgy 11, avsnitt 2.1, *Kunskaper, Mål.*

Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter och val. Läraren ska även samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. I undervisningen ska läraren utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång. Läraren ska beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning. Vidare ska läraren organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang samt får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.¹⁸

Avseende normer och värden anges i läroplanen bland annat att det är skolans mål att varje elev respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet. Det är också skolans mål att varje elev tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa människor.¹⁹ Vidare anges det att alla som arbetar i skolan ska visa respekt för den enskilda eleven och ha ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska öppet redovisa och tillsammans med eleverna analysera olika värderingar, uppfattningar och problemställningar samt konsekvenserna av dessa. Vidare ska läraren klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen.²⁰

Avseende elevernas ansvar och inflytande anges i läroplanen att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Läraren ska verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Läraren ska även uppmuntra elever som har svårt att framföra sina synpunkter att göra det och låta eleverna pröva olika arbetsätt och arbetsformer. Vidare anges det också att läraren ska planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.²¹

Vad gäller elevhälsans roll framgår det av skollagen att den främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal.²² Elevhälsans insatser ska riktas till såväl enskilda elever som till grupper av elever och till insatser som rör skolan i dess helhet. Att elevhälsans arbete ska bedrivas i samverkan med lärare på skolan avser att förtydliga att elevhälsan, tillsammans

¹⁸ Lgy 11, avsnitt 2.1, *Kunskaper, Riktlinjer*.

¹⁹ Lgy 11, avsnitt 2.2, *Normer och värden, Mål*.

²⁰ Lgy 11, avsnitt 2.2, *Normer och värden, Riktlinjer*.

²¹ Lgy 11, avsnitt 2.3, *Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer*.

²² 2 kap. 25 § skollagen.

med lärarna, ska bidra med aktuell kunskap om elevernas fysiska, psykiska och psykosociala hälsa, om hinder för elevernas hälsa, lärande och utveckling och om de övergripande förutsättningarna för hälsa, lärande och utveckling på skolan. I arbetet kan elevhälsan i dialog med skolans övriga personal nyttja erfarenheter från arbetet med enskilda elever och grupper av elever.²³

Vad gäller rektorns ansvar framgår av läroplanen att rektor har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.²⁴

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser. Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet. (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039].)²⁵

²³ Proposition. 2021/22:162, *Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning*, s. 157.

²⁴ Lgy 11, avsnitt 2.6, *Rektorns ansvar*.

²⁵ Bestämmelserna i 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen har nya lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. 1 kap. 4 § gymnasieförordningen har en ny lydelse från och med den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter d. 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025.